

1931. január 30.

16: Zenekar. — 17: Egyetem. 19: Gram. Szünetben hírek. — 20: Zenekari hangverseny. — 21: Harangszó az Egy. — 22: Időjárásjelentés. — 23: Zenezenekar hang. — 24: Pontos id. — 25: Hírek. — 26: István novellái. — 27: Időjárásjelentés. — 28: Robert előadása. — 29: Jásági előadása. — 30: Gram. — 31: Balassa Imre előad. — 32: Az ablakon. — 33: A cigányzene. — 34: Hangy. — 35: Abrahám: Viktória. — 36: Gram. — 37: Hangy. — 38: Hangverseny. — 39: Hangy. — 40: Wagner, Puccini. — 41: Sini műveiből. — 42: Hangy. — 43: Fenbach: Hoffmann. — 44: Dolinhangy. — 45: Gram. — 46: Házir. — 47: Gram. — 48: Házir. — 49: Házir. — 50: Házir. — 51: Házir. — 52: Házir. — 53: Házir. — 54: Házir. — 55: Házir. — 56: Házir. — 57: Házir. — 58: Házir. — 59: Házir. — 60: Házir. — 61: Házir. — 62: Házir. — 63: Házir. — 64: Házir. — 65: Házir. — 66: Házir. — 67: Házir. — 68: Házir. — 69: Házir. — 70: Házir. — 71: Házir. — 72: Házir. — 73: Házir. — 74: Házir. — 75: Házir. — 76: Házir. — 77: Házir. — 78: Házir. — 79: Házir. — 80: Házir. — 81: Házir. — 82: Házir. — 83: Házir. — 84: Házir. — 85: Házir. — 86: Házir. — 87: Házir. — 88: Házir. — 89: Házir. — 90: Házir. — 91: Házir. — 92: Házir. — 93: Házir. — 94: Házir. — 95: Házir. — 96: Házir. — 97: Házir. — 98: Házir. — 99: Házir. — 100: Házir.

XIV. ÉVF. • SZAM 24
Uj-Kelet, 1931
Január 31 Szombat
5691 ÉV Sebat 13

Taxa
 platite in
 No. 2247

Ára 3 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Str. Baron L. Pop (v. Brassai
 ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ÁRAK:
 Félévre . . . . . 600 lej
 Negyedévre . . . . . 320 lej
 Egy hónapra . . . . . 110 lej

**KÜLFÖLDI
 ELŐFIZETESI ÁRAK:**
 Egy óra 1 dollár (vagy ennek
 megfelelő pénznem)
 Egy évre 10 dollár
 Hirdetések tarifa szerint
 vétetnek fel

An Uj Kelet az egyetem
 és bányászati zsidó
 napilap
 Olkóink utánnyom.
 forrás megjelölésével eni
 meg
 Kéziratokat nem küldünk vissza
 megőrzésükre nem vállalkozunk

ESZÉK POLITIKAI ÉRTÉKELÉSE

Hol van a tavalyi hó

A pótválasztások margójára
 Irta: MARTON ERNŐ

Akárhogy próbálja majd retusálni a választási aritmetika a tegnapi lezajlott pótválasztások eredményét, elkendőzhetően tény marad, hogy a kormányt az ékezes vereségek érték. El voltunk készülve rá és nyilván a kormány is számolt vele, hogy a kétéves kormányzás nem járult hozzá a nemzeti parasztpárt népszerűségének növeléséhez. Mondhatni, törvényszerű jelenség, hogy kormányon minden párt veszít népszerűségéből s csak a legtrikább esetben tudja változatlanul megtartani a tömegek szimpátiáját. Kormányzás közben a legtöbb párt önmagát emészti fel s különbség legfeljebb abban van, hogy egyik gyorsabban, a másik lassabban eszi meg saját népszerűségét.

Ami most a nemzeti parasztpárttal történt, egyenesen tragikomikus. Ez a kormány nagy programmal és még nagyobb jelszavakkal került uralomra, de amikor e program egy-egy merészebb pontjának megvalósításáról volt szó, azaz a megmondolással riadtak vissza az erélyes és következetes cselekvéstől, hogy ez ártani fog a párt népszerűségének. Minden új törvényjavaslatot, minden reformot ebből a szempontból mérlegetek és nem volt még kormány a szomszéd országban, amely jobban félt volna a demagógiától, mint a mostani. Egész sor údvös intézkedés maradt el és még több probléma nyert tévoya félmegoldást azért, mert a kormány tartott tőle, hogy esorba eshetik a mindenható népszerűségén. Ezért lett langyos, semmitmondó törvény a közigazgatási reformból, amelynek ösztövére, vérszegény decentralizációja inkább csak paródiája az igazi decentralizációnak, ezért nem nyert megoldást az állampolgársági kérdés, ezért nem került parlament elé a kisebbségi törvény, ezért nem lehetett leszállítani a szesadót, ezért maradt üres szó és írott malaszt az a sok szép, bátor ígélet, amely ellenzéki sorban a nemzeti parasztpárt lendítő erejét adta. Népszerűség-féltésből a kormány visszarettent minden határozott egyenes lépéstől s a radikális operatív beavatkozás helyett csak flastromokat rakott az ország seibeire.

Es ime, miközben a kormány egyetlen gondját az képezte, miképpen őrizze meg népszerűségét, mikor ez a törekvés elnyomott minden más szükségletet, a népszerűség, ez a szeszélyes hölgyek legeszélyesebbike, úgy ellillant, mint a kőfor olyan hűtlen lett ehhez a perthoz, mintha soha semmi kapcsolata nem lett volna vele. Talán meg sem érdemelt a kormány olyan súlyos büntetést, mint amilyent a közvélemény esküdtszéke tegnap rótt ki rá. A választókerületek többségében a felét sem érte el azon szavazatszám, amelyet két évvel ezelőtt elért. Teleorman megyében 45 ezerről 5 ezerre, tehát majdnem tízedére zsugorodott össze a nemzeti parasztpárti szavazatok száma, Vlasca megyében 39 ezerről 18 ezerre, Biharban 50 ezerről 29 ezerre szállt le a népszerűség hőmérője.

Kemény, a megérdemelnél is súlyosabb lecke ez a kormány számára. Mert — ha objektíven akarunk itélni, tartozunk a megállapítással hogy a jósádnak nem hiányzott ebből a kormányból. De a jósádnakkal egymagában — tudvalevőleg — még nem lehet kormányozni. Rutin energia és akaraterő is kell hozzá, de elsősorban megingathatatlan hit az elvek és a program igazságában. Ez az ami ebből a kormányból hiányzott, ez akasztott meg minden bátor lendületet, minden valóban elhatározó reformot, minden életre való kezdeménye-

A kormány népszerűségének rohamos csökkenését jelentik a részleges-választások eredményei

Hat kerület közül csak háromban győztek a kormánypárt jelöltjei

Krassó, Bihar, Putna: kormánypárt
Vlasca: . . . . . liberális
Teleorman: . . . . . avareszkánus
Csernovic: . . . . . ukrán-zsidó-német blokk

A kisebbségi blokk fölényes győzelmet aratott Csernovicban

Bucuresti-Bukarest, január 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Csütörtökön, január 29-én, zajlottak le az egész ország területén a részleges választások, amelyek — mint az előrelátható volt — a nemzeti parasztpárt népszerűségének jelentős visszaeséséről tettek tanúságot. Hat megye közül háromban az ellenzék jelöltjei kerültek ki győztesként. A kormánypárt csak Erdélyben tudta meg pozícióját valamennyire megőrizni és itt csak Dobrescu Aurel dr. krassói győzelme emlékeztet a nemzeti parasztpártnak még röviddel ezelőtt oly ellenállhatatlan népszerűségére. A szavazatok szemelláthatólag a Ducea elnöklote alatt álló régi liberális párt felé orientálódtak és a liberálisok sikere még szembevetőbb lett volna, ha soraiakat nem bontja meg George Bratianu disszidenciája. A georgisták általában meglehetősen gyengén szerepeltek, ugyanintén a lupisták és avareszkánusok. Ez utóbbiaknak azonban sikerült Teleorman megyében egy mandátumot elhódítani, aminek magyarázata a liberális szavazatok elosztásán kívül abban keresendő, hogy ez a megye már hosszú évek óta a néppárt legerősebb választási kerülete, mert a párt szervezet vezetője, Stan Ghitesen, akit most szenátorak választottak meg, rendkívüli népszerűségnek örvend a megyében.

Három kormánypárti és három ellenzéki győzelem

Külön fejezetet képez a csernovic-megyei választás, ahol a németek és zsidók által támogatott ukrán jelöltnek sikerült a képviselőházba bejutni. A kisebbségek öntudatos és egységes fellépése meghozta gyümölcsét, értékes tanulságot szolgálva a romániai etnikai kisebbségek politikai orientációját illetően. A választásoknak egy másik jellegzetessége az volt, hogy a szavazók a szokottnál kisebb számban jelentek meg az urnák előtt, ami kétségkívül az általános depresszióban leli magyarázatát.

A választások a következő eredményeket hozták: A két erdélyi megyében, Biharban és Krassóban a nemzeti parasztpárt jelöltjei győztek.

Biharban Teianu pénzügyi államtitkár kerül ki győztesként kilenc jelölt közül.

Krassóban pedig dr. Dobrescu Aurel volt földművelésügyi alminisztert választották meg megsemmisítő többséggel a liberálisok, avareszkánusok és lupisták jelöltjeivel szemben.

A három regáti megyei közül egyedül Putnában győzött a kormány. Itt Joan P. Joan lett a képviselő.

Vlascaiban Dumitriu Juca liberális hódította el a mandátumot.

Teleormanban Stan Ghitesen avareszkánus kapta meg a megüresedett szenatori mandátumot.

Csernovicban a Pistiner halálával megüresedett mandátumért Grigorovici szociáldemokrata jelölt vette fel a harcot a liberális, avareszkánus és lupista jelöltekkel, valamint az ukrán kisebbség kandidátusával szemben. Győzött az ukránok jelöltje, dr. Orest Sorabu ügyvéd.

Alább ismertetjük a részleges választások számszerű eredményeit és a legtöbb két választás összehasonlító számaikat, amelyekből az olvasó tisztán képet kaphat magának a közvélemény szimpátiájának az utóbbi három évben történt eltolódásairól.

VLASCA MEGYÉBEN

a liberális jelölt győzött. A szavazatok így oszlottak meg:

Liberális párt	20.606.
Kormánypárt	18.840.
Avareszkánusok	7369.
Georgisták	2578.
Liberális disszidens	174.
Jorgisták	1041.

(Folytatása a 3. oldalon.)

zést. Ez az elvi tévovázás tette belső személyi harcok színterévé a pártot és a kormányt és ez emészlette fel minden kormányzási hibánál és baklövésnél gyorsabban a népszerűséget.

Nem hagyjuk figyelmen kívül, hogy a nemzeti parasztpárt valóban súlyos viszonyok között vette át a kormányzást, súlyos örökséggel terhelt állott az ügyek élére és sok olyan népszerűség romboló intézkedést kellett foganatosítania, amelyek kizárólag az általános gazdasági krízisnek voltak kényszerítő következményei. Az újabb és újabb adó emelések és azok megkoronázása, a tisztviselői áldozati adó, mind egy-egy újabb darabot téptek le a népszerűségéből. Amde mindez csak természetes lemorzsolódási processzus volt. Az igazi nagy csapást a kormány maga mérte önféjére azzal, hogy nem volt bátorsága határozottan és férfiasan végrehajtani a vállalt programot, nem valósította meg a beígért reformokat, nem teremtette meg a demokráciának és a közéleti tisztaságnak azt az atmoszféráját, amelyben ezek a reformok életre kelhetek volna. És így a sors különös ironiájaként azzal vesztett legtöbbet népszerűségéből, amivel menteni és konzerválni próbálta azt: a tévovázással és a minden újtól való irtózással.

Nem tudjuk, lesz-e még ideje ennek a kormánynak levonni e választás tanulságait. Az ellenzéki pártok minden bizonytalanságos propaganda eszközt kapnak a pótválasztások adataiból. Bár minden kormány örökéletűnek

hiszi magát, fel kell tételeznünk annyi józanságot a mostani kormány tagjaiban, hogy számolnak azzal a lehetőséggel, hogy előbb-utóbb meg fogják kérdezni az egész országot politikai akaratáról. A pótválasztások intő mementőül kell hogy szolgáljanak. Sürgősen és minél közelebbi a rezsimváltás lehetősége, annál sürgősebben, revízió alá kell venni az eddig követett kormányzási taktikát, mert könnyen megtörténhetik, hogy mire új választásokra kerül a sor, meg az a csekély népszerűség is elfogy, ami eddig megmaradt. Erdélyben kétségtelenül vannak még erős bástyái a nemzeti parasztpártnak, amit a krassómegyei választás beszédesen igazol. De a népszerűség mellé nem lehet rendőroket állítani és nem lehet óvatos kétkulacsossággal sem megtartani. A határozatlanság és kétszínűség az a két tulajdonság, amely nem fér össze a népszerűséggel. Ha a kormány meg akarja tartani maradék népszerűségét, a főként ha még vissza is akar szerezni valamit abból, amit elvesztett úgy előlrol kell kezdenie onnan ahol elhibázta.

Elő kell venni a régi programot, a régi elánt, a régi bátorságot és önmertlenséget, amellyel tíz éven keresztül folytatták az ellenzéki harcot s ezekkel a jól bevált fegyverekkel felszerelve kell megvalósítani mindazokat az ideálokat, amelyeknek jegyében a tömegek akarata és bizalma hatalomra hozta a nemzeti prasztpártot. Nem kell féltetni a népszerűséget a bátor tettektől, az igazi reformoktól, mert ép ez a titka és

záloga a népszerűségnek. A demagógia ellen is csak ezekkel a fegyverekkel lehet védekezni. Ha ilyenformán revízió alá fogja venni a nemzeti parasztpárt eddig követett kormányzási hibáit, reménye lehet rá, hogy továbbra is megőrizheti a tömegekre gyakorolt befolyását. De ha tovább halad az eddig követett uton, akkor a párt megpecsételi saját sorsát és éppen olyan tartalmatlan érdekesporttá zsugorodik össze, mint amilyen akár a liberális, akár az avareszkánus párt.

A tegnapi pótválasztás eredménye nekünk, kisebbségeknek hozott valami vigasztalót is. Csernovicban az ukrán-zsidó-német kisebbségi blokk nyerte el a relatív többséget s ezzel egy újabb kisebbségi képviselő került be a törvényhozás házába. A csernovici választási harc felemelő és biztató példaképpül szolgálhat az ország többi kisebbségeinek, jelezvén az egyedül helyes politikai utat, amely öntudatos népi kisebbség számára adva van. A többségi pártokkal kötött kartellek nem bizonyultak célravezetőnek, főként azért mert nem váltak be azok a programikus premisszák, amelyek ezeket a kartelleket létrehozták. Minden kisebbségnek saját erejére támaszkodva kell megküzdnie politikai harcát és ebben a harcban egyedüli fegyvertársa a többi testvér-kisebbség lehet. A csernovici választási küzdelem remélhetőleg kiinduló pontja lesz egy szélesebbkörű kollaborációnak, amely bizonyos pontokon Románia összes kisebbségeit közös platformra fogja hozni.

Revízió alá veszik a Yong-tervezetet is?

A válsággal küzdő európai államok képtelenek megfizetni Amerikának háborus tartozásait

Csak az Egyesült Államok számára volt jó üzlet a háboru. Az antant államok 483 millió dollárt, Németország pedig 134 millió márkát tartozik fizetni háborus adósság címén az elkövetkező két évben Amerikának

Berlin, január 30. (Az Uj Kelet tudósítójától). Németország oly súlyos gazdasági és pénzügyi nehézségekkel kénytelen megküzdeni, hogy az utóbbi időben csak a legnagyobb erőfeszítések mellett tudott a Young-terv által reáhruló kötelezettségeknek eleget tenni. Az érdekelt győztes államok még nem is ratifikálták valamennyien a Young-tervezetet — amely ismeretesen mérsevelte a Dawes-tervezet terheit — és nemzetközi pénzügyi körökben máris arról beszélnek, hogy a Young-tervet rövidesen revízió alá veszik.

Tíz ország osztozik a Németország által fizetett kártérítésen

Az alábbi szám adatok érdekesen és szemléletesen illusztrálják, hogy milyen horribilis összegekkel kell Németországnak a háboru elvesztését megfizetni. 1931. évben Németországnak egymillió 641 ezer márkát, tehát csaknem hetvenmillió lejt törlesztésképpen befizetnie a nemzetközi reparációs bankba. 1932-ben újabb egymillió 618 ezer 900 márkát kell Németországnak törlesztésképpen a reparációs bankhoz befizetnie. A német hadikártérítésen tíz állam osztozik: Franciaország, Anglia, Olaszország, Belgium, Románia, Jugoszlávia, Görögország, Portugália, Japán és Lengyelország.

Mit kapnak a győztes államok

Az elkövetkező két évben az elosztási kules olyképpen van összeállítva, hogy Franciaország kapja a hadikártérítési összegeknek csaknem 60 százalékát. Angliának 22 százalék, Olaszországnak 10 százalék jut s fennmaradó összeg a többi hét állam között oszlik meg. Így Franciaország évenként 900 ezer márkát kap, Anglia 366 ezer márkát, Olaszország pedig 156 ezer márkát kap. Romániának 1931-ben 10 ezer, 1932-ben pedig 12 ezer márkát jut a német kártérítésből, míg Jugoszlávia ugyanakkor 80—80 ezer márkát kap. Lengyelországnak jut a legkevesebb a német kártérítésből, nyilván azért, mert ez az állam kapta a legnagyobb német területeket. A német kártérítés Lengyelországra eső része 500 márkát tesz ki.

Ki mivel tartozik és mennyit követel?

Németország siralmas helyzetét azonban sokkal szaggasztivebben tükrözik vissza az alábbi számok, amelyek azt mutatják, hogy a győztes antant hatalmaknak a háboruból kifolyólag mennyi adósságuk van s ezzel szemben mennyi kártérítést követelhetnek Németországtól:

Franciaország követel 5,249,673,000 frankot, tartozik 3,061,511,000 frankkal. Anglia követel 36,930,000 fontot, tartozik 33,693,000 fonttal. Olaszország követel 722,334,000 lírát, tartozik 553,959,000 lírával, Belgium követel 169,891,000 frankot, tartozik 51,798,000 frankkal.

Amint ebből az igen érdekes kimutatásból kitűnik, Franciaország 2 milliárd frankkal, Anglia 3 milliárd fonttal többet követel Németországtól, mint amennyit szövetségeseinek a háboruból kifolyólag fizetni tartozik. A négy államnak Németországgal szembeni követelései a német háborus tartozásoknak több mint 80 százalékát reprezentálják. Ezek a követelések meghaladják a 75 milliárd lejt, ami egy jelentős összeg, ha meggondoljuk, hogy ebből a pénzből két évig lehetne alimentálni Románia

Értesítés

Az ort. hitközség huscarnokában str. Dubălarilor (Timár u.) 1 a marha és növénydehushus ára 38 lej

költségvetését anélkül, hogy az állam egyetlen banit is szedne adóban és illetékekben a romániai adófizetőktől.

Amerikának 132 millió aranymárka jár

A német háborus tartozások képe azonban ezzel még nem teljes. Németország az elkövetkező két évben 132 millió aranymárkát tartozik az Egyesült Államoknak fizetni, még pedig közvetlenül és nem reparációs bankok útján.

Csak Amerika számára volt jó üzlet a háboru

A háboru azonban nem volt jó üzlet a győztes európai államoknak sem. A különböző európai államok 1931-ben 244 millió 431 ezer, a következő évben pedig 238 millió 872 ezer dollárt tartoznak Amerikának törleszteni, háborus adósságaikból. Végeredményben tehát az elkövetkező két évben a győztes államok csaknem ötvenmilliárd lejt kénytelenek az Egyesült Államoknak kifizetni, ami azt jelenti, hogy a Németországtól kapott kártérítési összegek 60 százalékát azonnal továbbítaniok kell Amerikába. Amiből viszont ismételtén kitűnik az, hogy a háboru kizárólag Amerika számára volt jó üzlet.

Amerika közvéleménye természetesen nagy érdeklődéssel kíséri a háborus tartozások problémáját. Az utóbbi időben egyre erősödik az Egyesült Államokban az az áramlat, amely azt kívánja, hogy a nehéz gazdasági viszonyokra való tekintettel könnyíteni kell az európai államokon s kedvezőbb fizetési feltételeket kell az európai államok számára biztosítani. Az amerikai kormány eddig hallani sem akart arról, hogy Németország hadikártérítési és az antant-államoknak vele szemben fennálló háborus tartozások között jungtimot létesítsenek, bár Anglia és Franciaország nem egyszer hangoztatták, hogy csak akkor fizethetik meg Amerikának háborus tartozásait, ha ők is megkapják Németországtól a nekik járó hadikártérítéseket. Az amerikai kormány azonban előbb-utóbb változtatnia kell eddigi merev álláspontján, mert a válsággal küzdő európai államok képtelenek lesznek kötelezettségeiknek eleget tenni.

Amerika mindenesetre különleges helyzetnek örvend ebben a kérdésben. Az Egyesült Államoknak csak követeléseik vannak, de a háboruból kifolyólag egyetlen cent adóssága sem maradt fenn.

A magyar színházban febr. 8-án, d. u. 3-kor:

Zsidó történelmi színjáték

a „Wizo“ megrendezésében. Rendezi FORGÁCS SÁNDOR

Uj repülőgépekért 700 millió, az erődökért 600 millió frankot fizet a belga kormány hadügyi bizottsága

Ahogy a leszerelés gondolata a gyakorlatban „áthatja a lelket”. Tucatjával rendel Belgium a repülőgépeket

Brüsszel, január 30. A hadügyi és pénzügyi bizottság ma együttes ülést tartott, amelyen a hadügyi kiadások emeléséről tárgyaltak. A hadügyminiszter bejelentette, hogy a repülőgépek elleni védelem 700 millióba kerül, míg az erődök kiépítése 600 millió frankot vesz igénybe. A munkálatok 1935-ben fejeződnek be. Lüttich környékén nyolc, Namur környékén hét erőd épül, míg Antwerpen és a tenger között 16 erődöt állítanak fel. A hadügyminiszter közölte még, hogy a kormány szükségességnek tartja Luxemburg védelmét és erre nézve a vezérkar már dolgozik a

terveken.

A képviselőház mai ülésén egyebeknél szintén szóba került a nemzetvédelem kérdése. Több képviselő aziránt interpellált, miért rendelt a hadügyminiszter külföldről 11 repülőgépet, amikor a külföldi gépek használhatatlannak bizonyultak és számos esetben okozták a pilóták halálát. A miniszter válaszában kijelentette, hogy a legjobb külföldi gyártmányokat rendelte. A gyakori szerencsétlenségeknél a hiba nem a gépekben, hanem a pilótákban keresendő, akik túlságosan vakmerőek.

Fejenként tizenhétezer lej büntetést kaptak az ilfovi esküdtek, mert csökönyösen elkerülték a tárgyalótermet

A törvényszéki elnök rendeletére repülőbizottság leplezte le a beteget jelentő esküdteket

Bucuresti-Bukarest, január 30. Fel-tűnést keltő eset tartja izgalomban az igazságügyi köröket. Az ilfovi esküdtszék a karácsonyi szünet óta nem tárgyalhat le ügyeket, mert az esküdtek tömegesen maradtak távol a törvényszéktől. Többiben felszólították az es-

küdteket, végezzék lelkiismeretesebben kötelességüket, azonban mindez nem használt. Starcea, az ilfovi törvényszék főelnöke végre tegnap drasztikus lépésre határozta el magát. Tegnap újból tárgyalást kellett volna tartania a bíróság-nak, azonban az esküdtek nagyrésze

Kiadó Clujon nagy üzletelviség főuccában

140 kvadrátméter nagy kirakattal, mindentféle üzletnek alkalmas, különösen a gros üzletnek, vagy lerakatnak. Cím: Rudolf Mosse cluji fiókjánál.

beteget jelentett. Sőt orvosi bizonyítványt is küldött.

A törvényszéki elnök rendeletére Petrescu és Simionescu ügyészek dr. Valentin Sava törvényszéki orvos kíséretében ellátogattak mindazon esküdtek lakására, akik beteget jelentettek.

A látogatások alkalmával tizennégy esküdtről megállapítást nyert, hogy egészséges, sőt a legtöbbje otthon sem volt, amikor a bizottság bekopogtatott Nyomban jelentést tettek a törvényszéki főelnöknek, aki a törvény értelmében fejenként 17.000 lej büntetéssel sújtotta az esküdteket. Ezenkívül egymásik büntetést is alkalmazott, amely azonban — az előzményekből ítélve — sokkal könnyebben el fogják viselni a megbüntetett esküdtek. Az elnök ugyan egy évre megvonta jogukat, hogy az esküdtszék tagjai lehessenek. Az érdekes eset általános felháborodást váltott ki igazságügyi körökben.

Az Aguda már hajlandó belépni a Jewish Agencybe

Berlin, január 30. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az Uj Kelet hírt adott arról hogy a Jewish Agency és az Aguda vezetősége Berlinben fesztelen tanácskozásra gyűlt össze. A tanácskozások ebben a formában is előrehaladott stádiumban vannak. Az értekezleten dr. Baek elnökölt és résztvettek rajta dr. Pinchas Kohn (Bécs), dr. Auerbach (Berlin) és dr. Julius Hollander (Frankfurt) az Aguda részéről, míg a Jewish Agencyt Heschel Farbstein (Varsó), dr. Áron Barth és dr. S. Mózes (Berlin) képviselték. A Jewish Agency exekutívája részéről a megbeszéléseken Lazarus Barth volt jelen.

A tanácskozások során megállapodás történt arról, hogy az értekezlet határozatait csak javaslatokként kell tekinteni és mindaddig nincs hatályuk, amíg egyfelől a Jewish Agency, másrészt az Agudas Jisrael azokat nem szankcionálta.

A tanácskozásokon mindenekelőtt felvették az Agudának a Jewish Agencybe való lépésének kérdését. Ami a valósi követeléseket illeti, az Agudát kielégítendő, ha a Jewish Agency alkotmányában helyet foglalna a tizenkettedik cionista kongresszusnak ide vonatkozó határozata. Ezenkívül azonban garanciákat kell teremteni, hogy ennek a határozatnak érvényt is szerezzenek. Ami az Agudas Jisrael kulturális követeléseit illeti, olyan megoldásra gondolnak, hogy a palesztinai iskola ügyet a jüsuva ruházzák át, olyan mértékben, hogy az iskolában a zsidó tradícionális minden vonalon érvényesülhessen. Ez a probléma egyébként más okból is diszkusszió tárgyát képezi. Ami a két csoportnak az együttműködését illeti, már is megállapítható, hogy lényegesebb differenciák nem állanak fenn. A tárgyaló felek a két csoport elvi álláspontját érintetlenül hagyva, elimerik, hogy külpolitikai beadványokat az Aguda nem fog betérjeszteni. Ezzel szemben a Jewish Agency az Agudát a politikai fejleményekről állandóan és beható módon informálja.

Az al a feltétellel, hogy ez az együttműködés be fog válni, gazdasági téren bizonyára szintén együtt mehet a két csoport. Minthogy most már az egyezésre meg van minden kilátás, az elvi jelentőségű, nagyvonalu problémákat nem fogják vitatni, hanem a részletkérdésekben igyekeznek között platformra jutni.

Stengel féle Koi Jehuda HÉBER-ROÁN ABC kapható Anton Rosenzweig Cluj ספרים אודו טליסין גראסדאנדלונג HÉBER könyvek gyapju és selyemtalleszek nagykereskedése. — Gyári árak!

MIC
Az eredm...
Juca, a liber...
parlamentbe...
vel ezelőtt a...
legerősebb k...
tescu volt b...
vlasamegye...
élén, amely a...
mánybuktató...
nagy szerepe...
ismeretesen...
magának, e...
nem honorált...
esőndes ellen...
pártjával és...
teljes közöm...
lenlegi részle...
amelynek kin...
között nem l...
esetre jellem...
zatok száma...
lasztások óta...
1928 decembe...
ként a szava...
kező volt:
Kormánypá...
Liberalisok
Averescu—
D. R. Joanit...
óta a nemzeti...
fokozatosan e...
megtartott me...
re vetették a...
nyékát. A me...
vazatok a k...
meg:
Kormány...
Liberalisok
Averescanus
Eg...
A regátban...
ralisak, hanc...
mandátumhoz...
TELEOR...
ahol a tegnapi...
következő:
Averescanus
Liberalisok
Kormány...
Georgisták
Lupisták
Az eredmén...
averescanus le...
megyében az...
nyosra vették...
teleormani...
Eduard Mirto...
kimaradt a le...
és így ő is az e...
Az eredmény r...
Mirto nem sok...
választással, az...
leadott szavaz...
lékát kapta m...
frakciója egy...
szavazatot kap...
zatok megosz...
hogy a megyé...
sen népszerű...
mandátum. Az...
általános vála...
szerséggel di...
parasztpárt. In...
Nemzeti párt...
Liberalisok
Averescu
A csaknem n...
tartott megyei...
azt bizonyított...
népszerűsége...
mint éppen ebb...
a választások...
kezőképpen osz...
Nemzeti párt...
Liberalisok
Averescanus
A liberalisok...
mandátum elve...
sabb, minthog...
Dinu Bratianu...
volt jelölve.
A Korm...
győzelm...
Az egyetlen r...
mánypárt jelölt...
PUT...
ahol a szavazat...
Kormánypárt...
Liberalisok
Georgisták

Serruys Dániel tanácsai

Az elmúlt héten Bukarestben járt Serruys Daniel, a francia pénzügyi élet egyik reprezentatív vezéralakja. Egyek szerint azért, hogy pontos információkat szerezzen az ország gazdasági és pénzügyi helyzetéről és lehetőségeiről. Mások viszont tudni vélték, hogy Serruys utja a kölcsöntárgyalásokkal áll szoros kapcsolatban. Egy harmadik verzió szerint a francia pénzkapacitás különböző állami petróleumterületek koncesszionálásáról folytatott tárgyalásokat a kormány képviselőivel.

Hogy a három verzió közül melyik felel meg a valóságnak, nem tudjuk. Lehetséges, hogy mind a három. Mert Serruys hosszú audiencián jelent meg az uralkodó előtt s amint hírlík, ez alkalommal megvitásra került egy a kölcsönös kérdés, mint Románia gazdasági és pénzügyi újjáépítésének egész problémája. A francia pénzkapacitásnak tehát minden bizonnyal nyomós okai voltak arra, hogy Romániát meglátogassa.

Bukaresti tartózkodását Serruys felhasználta arra, hogy kifejtse véleményét a nagyközönség előtt is az európai válságról és annak megoldási lehetőségeiről. Lényegében azt mondotta Serruys, amit ma már Európa összes felelős államférfiai hangoztatnak. Hogy tudnillik az európai államok csakis abban az esetben találhatják meg a gazdasági válságból kivezető utat, ha szervezkednek s egységes gazdasági terv alapján járnak el. Európának gazdasági egységre kell törekednie, magában foglalva a termelést és fogyasztást is.

Serruys statisztikai számadattal bizonyította, hogy az európai államok gabonatermése távolról sem fedezi Európa gabonaszükségletét. A deficitet más kontinensekről kell fedezni. Másrészt viszont Európa jelentős ipari termékfelesleggel rendelkezik, amelyet a fogyasztás és termelői piacok hiánya folytán nem tud értékesíteni. A legelső kötelességük tehát az európai államoknak az, hogy kiküszöböljék a ma közöttük fennálló gazdasági sorompókat. E legjobb módja a preferenciális rendszer bevezetése. Ez a rendszer azon alapzik, hogy az ipari és mezőgazdasági államok kicserélik egymás között termékeiket és visszautasítják a nem európai származású produktumokat. Meg kell szünnie annak a helyzetnek, hogy ugyanakkor, midőn az európai agrár-államok nem tudják értékesíteni gabonafeleslegeiket, az ipari államok más kontinensekről szerezze be szükségleteiket.

Hogyan illeszkedhetnek be az agrár-államok a gazdaságilag egységesített Európába? Erre a kérdésre Serruys alapos részletességgel válaszol, miközben néhány jóindulatu tanácsal is szolgál Románia számára. A francia pénzkapacitás szerint az agrár-államok első kötelessége pontos és lelkiismeretes programot és tervet kidolgozni. Tudni kell, mennyit termelnek és mennyit tudnak exportálni. A másik oldalon meg kell kérdezni az ipari államokat, hogy milyen mennyiségű gabonára reflektálnak. Nem elég, ha az agrár-államok megszerzik termelésüket, hanem azt tökéletesíteniük is kell. A szervezés technikáját Serruys az egyes államok közötti egyezmények formájában képzei el. Ezek az egyezmények jogi szempontból valóságos szerződések lesznek, amelyek teljes egészükben és haladéktalanul végrehajtandók.

Serruys elismerte természetesen, hogy a szervezés hatalmas nehézségekkel fog járni. Elképzelhetetlen nehézségeket jelent a mezőgazdasági termelésnek mennyiségileg és minőségileg való megszerzése az olyan államok számára, amelyek kisbirtok-rendszer alapján állnak. Hasonló akadályokkal találkozunk az árak szabályozása is (amelyre a megszerzett Európában feltétlenül szükség lesz) és komoly gondot fog okozni a mezőgazdasági termelés finanszírozása is.

A gazdaságilag megszervezett Európa még mindig nem fog teljes biztosítékot jelenteni azzal a tragikus kérdéssel szemben, amelyet a racionális termelésre beállított Szovjet-Oroszország képez. Serruys szerint azonban mégis az egységes gazdasági Európa az egyetlen lehetősége annak, hogy ezen kontinens civilizációját az összeomlástól megmentsék. Az összes államok jóakarata

és békülékenységre van sürgősen szükség, mert egyébként veszedelem fenyegeti az évezredek során százmilliók által felgyűjtött összes javukat. A mai válság drámai valóságainak fényében ez a megállapítás teljes mértékben indokoltnak látszik. És bármilyen politikai, vagy más természetű nehézségekkel találkozunk az egységes Európa megszerzése, ennek mégis meg kell történnie.

Előadásának befejezése kizárólag a román politikuskok számára szót, akik szép számmal gyűltek össze, hogy a vendéget meghallgassák. Serruys részvételét fejezte ki afelett, hogy olyan kényes kérdésekben, mint aminő a külföldi kölcsön, vagy a mezőgazdasági tartozások konvertálásának problémája, a romániai politikuskok nyilvános vitá-

Kellemes borotválkozás NIVEA-CRÉME által

Beszappanozás előtt be kell dörzsölnie arcát ezzel a krémmel, de csak enyhén, nehogy a szappanhab képződését megakadályozza. Tapasztalhatja, hogy még a naponkénti borotválkozás sem fogja legkevésbé irritálni bőrét. Nem fog többé fájni, vöröses dörzsölésektől és felrepedt bőrtől szenvedni. Azt is észreveheti, hogy külseje fiatalosabb, bőre feszültebb és ápoltabb lesz. A Nivea krémet semmi sem pótolja, mert csak ez a krém tartalmazza a bőrtápláló euczeritet, amin különleges hatása alapszik.

Dobozokban: Lei 16.-, 34.-, 72.- / Tabakokban tiszta ónból: Lei 30.-, 48.-
Emil Ziegler, Braşov-Brasso, Vasut-uca 43

kat folytatnak egymással. Ezután azt bizonyította be, hogy az ipar, a mezőgazdaság, a pénzügyek, tehát az egész gazdasági komplexum az államok alkotó elemét képezi s ebből a kérdésből nem lehet kormányzási pártprogramot csinálni. A mai helyzet nem bírja azt el, hogy valamely állam gazdasági programja és metodusai időről-időre megváltozzanak.

Tel-Avivban a keresztények is héberül beszélnek

Bécs, január 30. A „Neues Wiener Journal” egyik legutóbbi számába Heinrich York Steiner érdekes riportot írt „Wiennachten in Tel Aviv” címen. Tel Aviv Palesztina egyik legnagyobb városa s amint Heinrich York Steiner cikkében megírja, zsidó építések tervei szerint, zsidó kőművesek építették hihetetlenül rövid idő alatt ez a virágzó várost. Még az építőanyag is, amit Tel Aviv építésénél felhasználtak, zsidó gyártmány. A város negyven ezer lakosa közül öt embernek még választójoga is van, mert, bár tiszta zsidó város Tel Aviv, nem kötik itt a választójogot sem fajhoz, sem felekezethez, hanem kizárólag ahhoz, hogy a polgár husz éven felüli legyen és legalább másfél évig egyhuzamban lakjon a városban.

Különös tehát ennek a zsidó városnak karácsonyról beszélni. A Neues Wiener Journal cikkírója először is arról számol be, hogy karácsony napján fényes Chanuka-ünnepségek voltak Tel Avivban. Fellobogóztak, este pedig ragyogóan kivilágították a várost, a tanulóifjúság nagy felvonulásokat rendezett a víztornyánál, a mely a város legmagasabban fekvő része, az önkéntes tüzoltóság zenekara játszott. Estére a víztornyra hatalmas nyolcágú elektromos csillárt szereltek fel, amelynek fénye, amint besötétedett, az egész városban lehetett látni.

Tel Aviv karácsonyán azonban nem a monumentális chanuka-ünnepségek hatották meg a külföldieket, hanem az a végtelen humanitás és tapintat, amely

lyel a város 40 ezer főnyi zsidó lakossága meleg karácsony-ünnepet rendezett husz tel-avivi keresztény kedvéért.

A város keresztényei közül egy negyven tagú angol család a lakásában ünnepelte a karácsonyt. Az angol gyermekek héber iskolába járnak, másnyelvű iskola ugyanis nincs a városban s így a karácsonya alatt héber dalokat énekeltek, sőt a megható ünnepség a Hatikvah-nak, a zsidó nemzeti himnusznak eléneklésével ért véget.

Tel Aviv többi keresztény lakójának többsége angol katonák. Ezek számára régi angol szokáshoz híven, a polgármester karácsony másodnapjának estéjén tánmulatságot rendezett. A város elrendelte, hogy ezen a mulatságon az önkéntes tüzoltóság zenekara muzsikáljon, a tel-avivi tüzoltóság azonban független testület és büszkén visszautasította a polgármesteri parancsot.

A tüzoltók vezetője azonban nehogy az ünneplő angol katonák muzsika nélkül maradjanak, a következő beszédet intézte a tüzoltózenekar tagjaihoz.

— Kedves barátaim, igazatok van, ha visszautasítottátok a polgármesteri parancsot, de gondoljátok meg, hogy vonakodástokkal megakadályoztatok, hogy polgártársaitok legszentebb ünnepüket méltó módon megünnepelhessék.

A parancsnok szavainak hatása alatt a tel-avivi tüzoltók zenekarának muzsikájára mulattak karácsony ünnepén a zsidó város angol katonái.

Ime így értelmezi a zsidóság — ahol módja van rá — a lelkiismereti szabadságot és annak respektálását.

Ekszerárak, órák és ezüstárak

hatóságilag engedélyezett

végkiárusítása Fenyőnél

Cluj, Piata Unirii 23, ahol az üzlet végkép feloszlik

Meghalt Rohling, az első „tudományos” antiszemita

Fegyverbarátai elejtették és Rohling nyomorban halt meg

Bécs, január 30. A napokban meghalt az osztrák fővárosban August Rohling professzor, Németország antiszemita vezetőinek egyik legöregebbike 92 éves korában. Rohling volt az első, aki az antiszemitizmust „tudományos” akarta megalapozni és mint ilyen, ideálja és mintaképe volt az antiszemita hamisított szépszámu táborának.

August Rohling 1839-ben született

Neukirchenben. Előbb a münsteri egyetem teológiai professzorává nevezték ki, 1881-ben pedig a prágai német egyetem hívta meg a teológiai tanszékre. Rohling már Münsterben demagóg antiszemita működést fejtett ki. 1871-ben jelentette meg a hírhedté vált „Talmud-jude” című röpiratát. Ez a pamflet hangja és tartalma révén a jobbérzésűeket megbotránkozta, a tömegeket

azonban fellázította a zsidók ellen, akikről ez a „tudós” azt írta, hogy valóságuk megengedi a nemzsidók fizikai erkölcsi és szellemi megrontását.

Annakidején a zsidó tudósok részéről dr. Josef Bloch, a floridsdorfi zsidó hitközség akkori rabbija vette fel a harcot Rohlinggal. Bloch egyik bécsi újságban megírta róla, hogy közönséges hamisító, tudatlan, szélhámos, aki régi antiszemita röpiratokból plagizált. A cikk hangja olyan éles és támadó volt, hogy nem lehetett mellette szó nélkül elmenni Rohling tehát kénytelen volt Blochot beesületértés miatt beperelni. A bíróság előtt Rohling eskü alatt vallotta, hogy a zsidó vallás ismeri a rituális gyilkosságot, Bloch erre az újságokban hamis eskü vádját emelte Rohling ellen, ami egy újabb pörre vezetett. Itt már a rabbi felvonultatta az akkor orientálisták legnagyobbjait, Noeldelét, Wanschet és Franz Delitschet. Ezek az elismert tudósok rábizonyították Rohlingra, hogy tudatosan hamisított. A két évig tartó per utolsó fázisában Rohling visszavonta feljelentését és ezzel önmagáról bizonyította be, hogy kénytelen állításait igazolni. Rohling le volt plepvez és a vallásügyi minisztérium felszólította, hogy haladéktalanul adja be lemondását. Hosszabb vonakodás után Rohling mégis kénytelen volt lemondani állásáról. Az antiszemita magalom egyideig még tartotta a hamisítót és vele íratta tovább is gyűlölködő és stupid propagandafüzeteit.

Néhány évvel ezelőtt azonban teljesen visszavonult és jellemző fegyvertársaira, hogy az elaggott embert végleg elejtették. Nyomorban és súlyos betegségben senki sem törődött vele. Rohling előlött való fájdalmában gyötrelemmel lett és súlyos nélkülözés között halt meg.

— Baltazár püspök a felekezeti békeért. Budapestről jelentik: Dr. Baltazár Dezso a napokban a debreceni református egyház nevében hivatalos nyilatkozatot tett, amelyben többek között a következőket mondja: „Szent meggyőződésünk, hogy ha a magyar katolicizmus lelki és érzésvilágát nem zavarják a felekezeti internacionalé pionirjai, ha főtónosan nem lázitanak, akkor a magyar katolicizmust és protestantizmust össze lehetne egy nemzeti egységbe fogni s ha a hazafias zsidóság mint harmadik tényező csatlakozna hozzánk, akkor olyan hatalmas erőforrást tudnánk létrehozni, amelynek segítségével gyorsan és biztosan tudnánk a gazdasági életünk erőit és frisseséget önteni és megtölteni szilárdítani külpolitikai életünkkel.”

— Genfben megalakították a zsidó tudományos társulatát. Genfből jelentik: A genfi egyetemem Auguste Gamper teológiai fakultás dékánjának elnöksége mellett megalakult a zsidó tudományos társulat. Az alakuló gyűlésén Josna Jehouda, a mahrsdi egyetem professzora tartott előadást e címmel: „Israel és a monoteizmus”. A társulat tagjai között vannak: P. Bodet, Eduard Clapareda, Guglielmo Frerero és Pittagor professzorok.

A cionista irodalom standard műve

BÖHM ADOLF:

A cionista mozgalom

Kivonat a tartalomából:

Az emancipáció és következményei
A cionizmus előfutárai a 20. században
Achad Haam
Herzl Tivadar fellépése
Eredmények és csalódások
Herzl egyénisége
stb., stb.

Ára: 120 lej

KAPHATO AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN

GALLIA R.T.

Tiszta selyem Crepe de Chine

bábil toalettek céljára minden színben

métere Lei 170.—

FRANCIA-ROMÁN SELYEMGYÁR

Fiókintézet: Cluj, str. Gen. Neculcea (Kornis u) 2 Renner palota

Alififu

Nyolcs

Viseul de (Az Uj Kelet) négy óráko pújában. M előtt járt e és a meghá táviratot m hoz. „Gra melyet felá hitése érde. Mert val méreték. M a szálfahag magasságot méteres léce kémény, a raja. A ha S Martin dolgát. Zsidó em kézetes pro éhtifusz dű lett a kincs leum, mely Ezért bir zalmát, az újabb bizal séert” ezért riumot. Me ziszteneciát működés n 50 ezer k költségen. zatosan két hetne rajta.

„N ke

Flielgelma nőke, aki e jünk tovább az Elefant

A nagy t udvar felfor kezek és a tok. Az ukr a süket és ez hatott ig

Öt gáttere köbméter fa kenyere. A jöttek Visón tulajdonosa. Hogy eladja hogy válll akármít, es a négy száz és kenyeret nek volt ma tek fát, ne Visóra, hana nel dolgozta S Elefant Visón meg mind rozsdá éheznek, de a lióért egy u

Vajjon m lyen sántáni abban, hogy tétlenségre állott érde renszétlen la gi nyomorba. Vagy talá hogy a kor problémát” ták, hogy k sirtak, köny ankeztok no igen, Ma honorarium költségen...

Harmincez

Ha SZO helyről LIE kárja vagy

A máramarosi zsidó nyomorúság nyomában

Allamköltségen termelik az éh-tifuszt a visói zsidóság számára

Hat kereskedelmi fűrész rozsdásodik munkanélkül. Milliós költséggel mégis új állami fűrész építettek, amely programszerűen fojta meg a zsidó egzisztenciákat

Nyolcszáz zsidó család közül 540 ingyen tej- és kenyérakcióra van utalva

Visuel de sus-Felsővisó, január 30. (Az Uj Kelet tudósítójától). Délután négy órakor a visói kincstári fűrész kapujában. Megtudom, hogy hetekkel ezelőtt járt erre dr. Lázár Illés képviselő és a meghatottságtól itt a helyszínen táviratot menesztett a kormány tagjaihoz. „Gratulált a grandiózus műhöz, melyet felállítottak a visói nyomor enyhítése érdekében”.

lamkincstárnak Felsővisó határában, 24 ezer hold erdője van a közbirtokosságnak, ötvenkét év óta huzódik a közbirtokossági per, mely megjárta az összes fórumokat már a régi impérium idejében is, hat fűrész van Visónak és tizen négyezer lakosa. Fent az erdőben milliárdokat érő vagyona s a faluban csupán a zsidóság között nyolcszáz családból 540 család ingyen kenyérre és tejre van utalva...

kormányutasításra adja meg a kegyelemdőfést...

Adalékok a CAPS természetrajzához

1929-ben erős árvíz pusztított Felsővisón. Hidakba és épületekbe milliós károkat okozott. Súlyosan megsérült akkor a híres makerlói gát és a Vasér tatarozási partja. Az erdőgazgatóság felszólította akkor a visói fakereskedőket, hogy javítsák ki a makerlói gátat és tegyék újra tatarozhatóvá a Vaséret. A fakereskedők megalakították a tatarozási szindikátust és rövid idő leforgása alatt elkészültek a javítási munkálatokkal. Mihalache akkori földművelésügyi miniszter amidőn Visón járt, megnézte a javításokat, meglepődését fejezte ki és megígérte, hogy az államkasszából megtéríti az összes kiadásokat.

És végeredményben? Az államkincstár felbontotta a visói fakereskedők összes szerződéseit. A javítási munkálatok millióit Manoilescu miniszter ki is utalta, de a CAPS nem teljesíti a fizetéseket. Ötöl-hatol, kifogásokat emel, de nem fizet, még akkor sem, ha miniszteri utasítása van rá.

Mert Visón a kereskedelemnek meg kell szünni, mert Visón Marin ur és a CAPS mindent fejtegetjére állít. Hiszen azért tették autonómmá a kincstári erdőseget, hogy az eddigi bürokratikus gazdálkodás megszűnjön és az állam saját kezelésében kommercializálja erdősegeit...

A vármegyei prefektus optimizmusa

S Máramaros feje, Juga prefektus, aki itt él közöttünk és látnia kellene mindent, ami körülötte történik, vajjon mit jelent minderről az illetékeseknek?

Máramarosban — írja Juga prefektus 1930. évről szóló és a kormányhoz intézett jelentésében — a gazdasági helyzet a lehető legjobb. A mále itt is olesó, széna van bőven s minden körülmény meg van ahhoz, hogy ennek a megyének a lakossága boldog legyen. Vannak ugyan olyanok is, akik elégedetlenek és arról panaszkodnak, hogy nincs munka, de ezek az emberek természetüktől fogva elégedetlenkedők. Ezek az emberek politikai pártokkal kokettálnak s én meg vagyok győződve róla, hogy ezek az emberek akkor is elégedetlenkedők volnának, ha mind egyikük egy fejős tehenet és egy zaesko aranyt kapna a kormánytól.

Eddig szól Juga prefektusnak a jelentése, illetve jelentésének a része, mely bennünket közelebbről érint. Ezt a riportot sajtónyilatkozatnak is adta Juga prefektus újév alkalmából, mert prefektusoknál ez így szokás. Sőt hogy egész pontosak legyünk: ezt az évvégi riportot küldte Juga prefektus az 1929. évről is, a zaesko aranyat meg a fejős tehenet is megírta. Ezidén csak éppen le kellett másolnia a tavalyi jelentést és hozzá kellett írni, hogy a mále Máramarosban is olesó, nemcsak Bukarestben, hadd tudja meg a kormány.

Schön Dezső

Egy kikeresztelkedett zsidó asszony áll a varsói hecc-antiszemita élén

Egy lengyel kormányparti képviselőnek kellett megvédenie a zsidókat a kikeresztelkedett antiszemita zsidó asszonnyal szemben

„Négy száz család kapott innen kenyérét”

Fliegelmann Hermann, a Sfatul elnöke, aki elkísért, unszol, hogy menjünk tovább. Pár lépéssel feljebb van az Elefánt-féle fűrész, nézzük meg.

A nagy telep, mint egy süket pályaudvar felfordulás idején, ahová nem érkeznek és ahonnan nem indulnak vonatok. Az ukrán megszállás idején láttam a süket és halott szigeti pályaudvart, ez hatott így.

Öt gáttér fűrész, évi terméke 90 ezer köbméter fa, négy száz munkás család kenyere. Amikor a CAPS emberei lejöttek Visóra, Elefánt Sándor, a fűrész tulajdonosa tárgyalni kezdett velük.

Hogy eladja a fűrész, hogy bérbeadja, hogy vállalja a fa megmunkálását, akármit, csak ne hagyják rozsdásodni, a négy száz éhes család kapjon munkát és kenyeret, hiszen a nagy cégek, kiknek volt másutt fűrészük s Visón vettek fát, nem helyezték át a fűrészeket Visóra, hanem a már meglévő fűrészeknél dolgoztak.

S Elefánt Sándor fűrészén kívül van Visón még másik öt fűrész, mind áll, mind rozsdásodik, valamennyi munkása éheznek, de azért a kincstár sok-sok millióért egy újat épített.

Vajjon milyen diabólikus erők, milyen sátáni akaratok működtek közre abban, hogy ez a sokezer munkás kéztételenségre kárhoztatott? Vajjon kinek állott érdekében, hogy Felsővisó szereztesse lakói a legirtózatosabb anyagi nyomorba zülljenek?

Vagy talán ez az eredménye annak, hogy a kormánykörök a „máramarosi problémát” állandóan felszínen tartották, hogy kilincseltek, deputációztak, sirtak, könyörögtek és a kormánykörök anétoztak és ígértek? Hogy ígértek, no igen, Marinát, CAPS-ot, 50 ezer lej honoráriumot és éh-tifuszt... államköltségen...

Visói méretek...

Harmincezer hold erdője van az áll-

Halálra kineztek Lengyelországban egy zsidó katonát

Varsó, január 30. Lengyelországban az utóbbi időben ismét magasra törtek az antiszemita hullámok. A varsói városi tanácsban Rosenthal zsidó tanácsos javaslatot terjesztett be egy zsidó kézművesiskola és öt elemi iskola felállítására érdekében.

A javaslatok ellen szólásra iratkozott Jentekewicz asszony, az antiszemita frakció türelmetlen és lármás tagja, akiről köz tudomásu, hogy zsidók voltak az elődei és pedig nem is olyan régen. Őt magát Rapaportnak hívják, derék zsidó szülei voltak, akik fiatal korában kitért leányukat kitagadták. Jentekewicz asszony azzal kezdte beszédét, hogy a lengyelországi zsidóknak kielégíthetetlen az éhség és olyan étvágy fölött rendelkeznek, hogy mindent felfaljanak, ami lengyel. A zsidók olyan privilégiumok birtokában vannak, amikről a lengyel gyermekek nem is álmodhatnak.

A beszéd a többi antiszemita városi tanácsosokat is élénk kirohanásra lelkesítette a zsidók ellen és egy másik antiszemita agitátor, Isa Moszczenska kijelentette beszédében, hogy a lengyelek szolgáiban élnek kizsákmányolójuk, a zsidók mellett.

A kormánypart egyik tagja, Tmezok képviselő indítatva érezte magát arra, hogy a zsidókat megvédi az antiszemita támadások ellen és teljesen indokoltan tartotta a zsidók iskola-kérdését. Sibert és Czernjakow zsidó városi tanácsosok statisztikák alapján mutatták ki, hogy a zsidók kulturköveteléseit az állam épolý kevésbé máltányolja, mint a város. Czernjakow külön kiemelte, hogy ebben a nagy és zsidók által olyan tömegesen lakott városban, mint Varsó, egyetlen zsidó városi tisztviselőt nem neveztek ki. Sőt még a városi villamos műveknél sem alkalmaztak akár egy zsidó származású kalauzt is.

A zsidómentes postahivatal

A lengyel Szejm egyik legutóbbi költ segvetségi bizottsági ülésén Rosmarin zsidó képviselő a postai költségvetés

tárgyalása során kifogásolta, hogy zsidókat a posta nem alkalmaz és ma egyetlen zsidó származású tisztviselője nincs a lengyel posta- és távirat-üzemnek.

A postaügyi miniszter erre az interpellációra kijelentette, hogy ő maga is tud egy zsidó postatisztról, és pedig a keletgalíciai Czortkowban. Egyébként biztosítja az interpellálót, hogy a postagazgatóság a tisztviselők kiválasztásánál sohasem veszi tekintetbe az illetőnek vallási meggyőződését. Rosmarin zsidó képviselő nem vette tudomásul a választ, mert az egykori osztrák Galiciában ezerszámra voltak zsidó postatisztrólakók a lengyel postaminiszter pedig most egyetlen állítólagos zsidó postással dicsekszik.

Halálra kinezte egy zsidó katonát

A varsói járásbírószágon szenzációs eset került tárgyalásra. 1928-ban egy Slomo Ossowski nevű zsidót, dacára

testi fogyatkozásának, bevonlattak katonának. Ossowski a szolgálati fáradság miatt bevonulása után néhány hétre megbetegedett. A beteg embert zászlóaljának altisztjei hihetetlen kínzásokban és vexatúrában részesítették és követelték, hogy betegien is teljesítse a számára elbírhatalatlan katonai szolgálatot. A lázas beteg kivonult, de végül a gyakorlati téren összeesett, bevitték a kórházba, ahol röviddel azután meghalt. A katonasorvisi vizsgálat megállapította, hogy Solmo Ossowski a folytonos útlegek áldozata lett. A büns al-tiszteket a katonai hatóságok annak idején fegyelmi uton jelentéktelen büntetésben részesítették. Az elhunyt katona anyja azonban, Chaja Ossowska, az altiszteket és a lengyel katonai parnesnokság ellen fia elvesztése miatt 38.400 zloti (körülbelül 760 ezer lej) kártérítést pert adott be. A tanúk megrendítő részleteket közöltek a halálra kinezott katona szenvedéseiről. A tárgyalást újabb tanúk beidézése miatt elnapolták.

Plágium-botrány a román Akadémiában

Ciordas professzort azzal vádolják, hogy belga tudóstól fordított jegyzeteket használt fel művéhez

Bucuresti-Bukarest, január 30. A román tudományos körökben különös botrány foglalkoztatja. A közelmúltban Ciordas, a román tudományos akadémia tagja bibliográfiai munkát adott ki, amely kiválósága következtében tudományos körökben óriási feltűnést keltett. Most azután kellemetlen dolgok kerültek ki a munka eredetéről. Georgescu, az akadémia egy másik tagja ugyanis megállapította, hogy Ciordas munkájához az akadémia könyvtárosa-

nak jegyzeteit használta fel, amelyeket anélkül vitt el az akadémiai könyvtárból, hogy valakit is megkérdezett volna. A botrány még csak fokozódott, amikor kiderült, hogy a könyvtáros munkája sem volt eredeti, hanem azt egy belga tudós munkájából fordították le. A tudományos botrány mindenütt kinos feltűnést keltett.

HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN

ME által

ezzel a krémmel, de csak egékadályozza. Tapaszt sem fogja legkevésbé szerszölésektől és felrepedt külseje fiatalosabb, bőre semmi sem pótolja, mert cerit, amin különleges

ttta a zsidók ellen, „azt írta, hogy vala nemzsidók fizikai megromlását.

zsidó tudósok részéből, a floridsdorfi zsidó rabbija vette fel a har. Bloch egyik bécsi újsórá, hogy közönséges, szélhámos, aki régi utokból plagizált. A n és éles támadó volt, t mellette szó nélkül téhát kiemelt volt, mert értés miatt beperelt. ohling eskü alatt valló vallás ismeri a r. Bloch erre az újsórá, újabb porre vezetett elvonultatta az akkor agyobbjait, Noeldékét az Delitschet. Ezek a rabizonyitották Rohatonas hamisított. A utolsó fázisában Roh feljelentését és ezzel ritotta be, hogy képvisolni. Rohling le volt ásügyi miniszterium haladéktalanul adja. Hosszabb vonakodás is kénytelen volt le. Az antiszemita mozég tartotta a hamisít tovább is gyűlölködő andafüzetét.

ezelőtt azonban telj és jellemző fegyver elaggott embert vég morában és súlyos be sem törődött vele, hó fájdalomában győ sulyos nélkülözésé

pök a felekezeti béke jelentik: Dr. Baltazár a debreceni reformát en hivatalos nyilatko en többek között a k a: „Szent meggyőző magyar katolicizmus tát nem zavarják a fe le pionirjai, ha foly anák, akkor a magy protestantizmust összeteti egységbe fogni a dóság mint harmad zna hozzánk, akkor róforrást tudnánk k segítségével gyors ant a gazdasági életk külpolitikai életünk

egalakították a zsidó latát. Genfőből jelent en Auguste Gamper tás dékánjának elnöklakult a zsidó tudom Az alakuló gyűlés mahródi egyetem volt ott előadást e címmel: „oteizmus”. A társulnak: P. Bodet, Eduard elmo Frrero és Pittan

alom standard mű ADOLF:

a mozgalom

a tartalomból: ó és következményei a modern zsidóélet utárai a 20. században ad Haam vadar fellépése nek és csalódások egyénisége stb., stb.

ra: 120 lej AZ UJ KELET SZTALYÁBAN

Ha szolid és megbízható... LIBAZ-IR... KLEIN orth. Bogura... Alapítva 1913

Teljesen alaptalanok a Krassószörényi Takarékpénztár válságáról kolportált hírek

Eltemették Grünbaum Somát, a bank öngyilkos igazgatóját

Lugoj-Lugos, január 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután temették el óriási részvét mellett Grünbaum Somát, a Krassószörényi Takarékpénztár igazgatóját, aki tragikus körülmények között követett el öngyilkosságot. Grünbaum Soma már hosszú hónapok óta súlyos ideggyógykezelésben szenvedett. Tizenöt hónappal ezelőtt elvesztette feleségét és azóta minden hozzátartozó nélkül, teljesen egyedül élt. A felesége halála rendkívül megviselte Grünbaum igazgató idegrendszerét, de a bank igazgatósága hiába kérte, hogy utazzék szabadságra gyógykezelés céljából. Grünbaum egy pillanatra sem akart megválni megszokott munkájától. Az utóbb napokban környezete már látta, hogy a szerencsétlen sorsú igazgató elmeje elborult, de nem volt senki, aki hatni tudott volna rá és egy óvatlan pillanatban elkövette végzetes tetteit.

Az öngyilkossággal kapcsolatban az első órákban egészen felelőtlen és minden alapot nélkülöző hírek terjedtek el, amelyek a Grünbaum vezérigazgató tragikus öngyilkosságát a bank helyzetével akarták kapcsolatba hozni. Ezek a felelőtlen és rosszindulatú hírek sajnos a napisajtóba is bekerültek, érthető felháborítást keltve ezzel a komoly pénzügyi körökben, de főleg Lugoson, ahol tisztában vannak a bank intakt helyzetével. Az igazság az, hogy Grünbaum tragikus halála semmiféle összefüggésben nem volt a bank helyzetével, nem is lehetett, mert a Krassó Takarékpénztár egyike Erdély és Bánát legelőkelőbb és legjobban fundált pénzintézeteinek. Veszteségei a banknak egyáltalában nem voltak. Alaptalan volt az a verzió, hogy a bankot a krajovai Eschkenazy bank bukásával kapcsolatban veszteségek érték volna. Annál kevésbé igaz ez, minthogy a Krassószörényi az Eschkenazy Bankkal csak a szokásos levelezői-kontaktusban volt, de semmiféle érdekeltségi viszony nem állott fenn a két intézet között.

Igy természetesen elestek azok az alap nélküli feltevések is, hogy az Eschkenazy bank bukása nyugtalanságot keltett a lugosi piacon, amint hogy az sem igaz, hogy Grünbaum igazgató öngyilkossága idegességet váltott volna ki a bank betéteseinek körében. Mindössze egynehány törpe betétes jelentkezett az igazgató halálának napján, akik kérésének a bank természetesen nyomban eleget tett, tekintet nélkül arra, hogy a betétek felmondási időre szölk-e, vagy sem. A kifizetés teljesítése már csak azért sem okozhatta a legminimálisabb fennakadást sem, mert a Krassó Takarékpénztár annyira mobil volt mindig, hogy nem vett igénybe senkitől hitelt, még a Banca Nationalától sem, saját tőkéjével bonyolította le

Olcsó és megbízható

állandó bucaresti kurirjáratot tart fenn a

HERMES

menetjegyiroda és pénzváltóüzlet
Cluj, Regele Ferdinand 13. Telefon 29.

?

Minden kérdésre feleletet ad a

A GÉNIUS KIS LEXIKONA (1931)
Teljes idegen szavak szótára, sport, filozófia, jog, közgazdaság, technika, stb minden szaváról felvilágosít
40.000 cikk, 800 kép, 64 műmelléklet
mert az eddigi 500 lejes bolti ár helyett

ára füzve 200 lej,
kötve 240— lej

KAPHATÓ AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

nagy kihitelezési ügyleteit s ennek ellenére is állandóan 30-40 millió lej készpénz van kasszájában.

Nem lehet tehát szó szanalásról, mert a Krassói Takarékpénztárnak erre szüksege nincsen. Az öngyilkosság híreire ugyan a temesvári bankok és maga a Banca Nationala is ajánlották fel nagyobb összegeket egy netáni megrohanás esetére, amit azonban az igazga-

tóság — minthogy erre szüksege nem volt, — el sem fogadott.

Hogy a bank Grünbaum igazgató öngyilkossága után is változatlan bizalomnak örvend, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy néhány megijedt betétes, akik tegnap kivették pénzüket, ma már visszavitték a betétjeiket a bankba, a bank azonban nem volt hajlandó ezeket a betéteket újra elfogadni.

Mérsékeltlen felemelték a kenyér-árakat Kolozsváron

A februári maximálási árak

Cluj-Kolozsvár, január 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár város állandó tanácsa ma délelőtti ülésén állapította meg a februárra érvényes új maximális árakat. A mostani ármaximálás útja az, hogy eltörölte a nagyban árusítás maximális árait és csak a detailárakat maximálta. Az árak tanulmányozására kiküldött bizottság megállapította, hogy a barna és az ugynevezett félbarna kenyér ára a múltban ugy volt maximálva, hogy a pékek ezekre a kenyérfajtákra ráfizettek. Az állandó bizottság méltányolva a felhozott indokokat, ezeknek a kenyérfajtáknak az árát mérsékeltlen felemelte. Az

új kenyérárak a kiskereskedői forgalomban a következők: barna kenyér 5.50 lej, félbarna (integrál) kenyér 6.50 lej, félféher kenyér 7.50 lej, fehérkenyér 8.50 lej. A fehér vekni árát a bizottság nem maximálta.

A husárakban bekövetkezett áreszkénés miatt a bizottság a marhahús árát 4 lejjel, a sertésusét pedig 6 lejjel szállította le kilonként. Itt említjük meg, hogy az ármaximáló rendeletben a városi tanács kötelezi a nagykereskedőket, illetőleg a pékeket, hogy a viszonteladónak legalább tíz százalékos hasznot biztosítsanak.

Nemcsak adót kell fizetni, hanem adóvallomási ívet is kell gyártani a kolozsvári polgárnak

A terminust nem tölték ki, de vallomási ívet sem adták. Hogy kell kitölteni az íveket!

Cluj-Kolozsvár, január 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az adóvallomások határnapja, ma, február elsőjén lejárt. A vidéki sajtóban bucaresti híradás nyomán az a hír terjedt el, hogy a pénzügyminisztérium február 15-ig kitolta az adóvallomások benyújtásának határnapját. Ezzel szemben tegnap lapunk munkatársa a kolozsvári pénzügyigazgatóságánál azt a felvilágosítást nyerte, hogy mindaddig a terminus elhalasztásáról a minisztériumtól rendelet nem érkezett.

Nincsenek adóvallomási ívek

Ez az intézkedés annál is inkább feltűnő, mert Kolozsváron még az ívek benyújtásának első napjaiban kifogytak az ötös számú vallomási ívek, amelyeken pedig a globális jövedelmeket kell bevallani. Eppen ez az az iv tehát, amelyre mindenkinek szüksege van, ha adóvallomását benyújtani akarja. A nyomtatványok hiánya miatt Kolozsváron a polgárság nagy tömege tartózkodott a vallomások benyújtásától, mert az ívek hiányában senkisé tudta, hogyan tegye meg vallomását és amellet várható volt, hogy a terminust a bizottságok összeültéig, tehát február 15-ig kiolják, amelyet egyébként a bejelentési ívek hiánya is indokoltá tett volna. Egészen érthetetlen, hogy ilyen körülmények között a pénzügyi hatóságok miért ragaszkodnak az eddigi terminushoz.

A lakosság körében nem a legjobb benyomást kelti az, hogy még az adóvallomások benyújtásánál sem találkozik a lakosság azokkal az előnyökkel, amelyeket joggal elvárhat. A pénzügyi hatóságokkal való érintkezés minden formájában kényelmetlen. Az órákig tartó várakozás, még akkor is szükseges a pénzügyinél, ha a polgár adóját meg fizeti. A legkényelmetlenebb feladatok egyike a lakosság számára az, hogy fizetési kötelezettségeinek az állammal szemben eleget tegyen, mert ha fizet is, akkor is kellemetlen formai vexaturákkal találkozik.

Hogy kell kiállítani az íveket

Ma az összes irodák, bankok és magánvállalatok irodáiban ivpapirosok vonalazásával fogják tölteni a napot. A pénz ügyigazgatóság ugyanis azt a tanácsot adja az adófizetőknek, hogy papírron tegyék meg a globális adóra vonatkozó

vallomásaikat. A papírlapon a következő adatoknak kell feltüntetnie lenniök: név, foglalkozás, családi állapot, állampolgárság, ucca, házszám.

Amennyiben az adófizető családos ember, ugy az iven szerepelnie kell a családtagok neveinek is, feltüntetve, hogy ezek mennyi jövedelemmel bírnak. Legpraktikusabb módja a családtagokról rubrikát készíteni. A jövedelem összegéből levonásba kell hozni a létminimumnak megfelelő évi 9000 lejt, amely tudvaleg nem esik adó alá. Természetesen a 9000 lej külön is feltüntetendő a vallomási iven olyképpen, hogy külön rubrikába irandó a létminimum és külön rubrikába az adózás alá kerülő összeg.

A pénzügyigazgatóságnál azt az információt kaptuk, hogy amennyiben a kormány valóban szándékolná az adóvallomások határnapjának kitolását, ugy az erről szóló rendelet legkésőbb ma, szombaton reggel kell hogy megérkezzen a pénzügyigazgatósághoz. Elképzelhető, hogy a lakosság számára nem a legkellemesebb a mai nap, tekintve azt a tolongást, amelyet ma a pénzügyigazgatóságon az adóvallomások benyújtása előidézt.

A kolozsvári Aviva-Barisszia szervezettek február 7-én, szombaton este rendezik meg tradicionális műsoros Noár-estéjüket. Az estély iránt már is nagy érdeklődés nyilatkozik meg.

Az amerikai bíróságoknak sok munkát ad a karácsonyi és újévi szeszesepek bünpereinek letárgyalása. A esempészek különösen Kanada határvidekén dolgoztak nagy élánál és leleményességgel. Tejeskannában, karácsonyák törzsének belsejében, koporsókban és rádiókészülékekben találtak a prohibíciós rendőrök szeszese italokat.

HIRESSZEN AZ UJ KELETBEN

a világmárka
megóvja Önt
a nemi
betegségek-
től.

Soha ilyen olcsó

könyvvásár

75%

árleszállítás

II.

Hugo Viktor: A tenger munkásai

két kötet

Révész Béla: A nagy börtön

Schnitzler: Beata asszony mega fia

Frenssen: Anna Holman elsilyedése

Dr. Ferenczi S.: A Pszichoanalízis

haladása

Ideges tünetek keletke-

zése és eltűnése

A Hisztéria és a patho-

neurozisek

Neuhlaus: A társadalmi kérdés

Ferrero: Az ókori civilizáció bukása

Hamsun: Őszi csillagok

Nietzsche: Zarathustra

Jón rosszan tul

Balanger: Bevezetés a növények

élettanába

Mende: A Radioaktiv anyagok

Elektron és atom

Aleramo S.: Szeretek tehát vagyok

Ferri Pisani: Szerelem Amerikában

Ujhelyi: A szerelem forradalma

Akit a nők szeretnek

Benedek Marcell: Pokol járó Tar L.

Gábor Andor: Hét pillangó

Molnár: Példának okáért, humoros

könyv

Glyn Karier

Ez az ára

Tul az óceánon

Férfi és leány

Nagy feladat

Nagy pillanat

Ellentét

Római színjáték

Második Ambrosine

Acel és kova

Öt év mulva

Zola Emil: Jó polgári koszt

Az ember bestiá

A patkányfogó félkötet

A pénz

Igazság

Anatole France: A Szilvasoron

A probabábu

Az ametiszt gyűrű

Bergeret ur Parisban

Pásztor A.: Walt Witmann

A színész nő férje

Végig az uton

Karinthy F.: Igy láttatok ti

Krisztus vagy Barabás

Színész nő

Orbok: Nemere lányok

III.

Dosztojevszkij:

Goldjakin 170 oldal

Megmetyezettek. 1-3 kötet.

Emlékiratok a holtak házából

Féher éjszakák

Megaláztatott és megszorítottak

1-2 kötet

Kamasz. 1-4 kötet

Szegény emberek

A kis hős

Nagyváros

Brandes: Korok, emberek

Flaubert: Bovaryné

Maupassant: Erős mint a halál

Poe: Pym Gordon Arthur

Carlyle: A francia forradalom 3 k.

Ferrero: Róma nagysága 1-4 kötet

Emerson: Essayk

Finot: A boldogság tudománya

Maeterlinck: Szegények kincse

Meesnikov: Optimistavilágnezet

Tagore: Az élet megismerése

Wilde: A szépség filozófiája

Guyan: Modern esztétika

Wagner: Művészet és forradalom

Chesterton: Hagyományok

Sztejepanecikowo, 1-2 kötet

France: Corgnard abbe

Markovics R. Sibériai garnizon

Stefan Zweig: Amok 2 kötet

Szabó D.: Elsdort falu 3 k.

Móra F. Ének a buzamezőkről 2 k.

Thomas Mann: Buddenbrook ház 3 k.

Makkai Sándor: Ördögsekér 2 kötet

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztály-
ban. Vidékre utánvétellel vagy az összeg
előzetes beküldése mellett szállítunk.

HIR

Uj Kelet az egy-
bánsági zsidóssá-
g Főszervezője: Dr.
Főelölős szerkesztő:
Bukaresti szer-
Hátszegl Erő, E
neink utánnyomá-
megjelölésével e

Borult időjárás
ról jelentik: A r
időjárásprognózis
ult, csapadékra
ható lényegtelen
al. A hőmérséklet
ben 2 fok Celsius.

Achmed Zogu
Bécsből jelentik:
vizsgálták Zogu a
pítást nyert, hogy
szervi baja ninc
álltát a mértékelt
ste elő.

Az albániai föld
egy kisvárost. E
vratit iroda tiranai
albániai földrendé
ban elpusztult a k
leánynevelő inté
ostelep és az ortod
bániában újabb
zhetők, legerőte
nyékén. A kor
ervez a romokban
ságának megseg
pülőgépeken vittek
ket az elpusztított

Szmokingba ö
gát a feleséggyál
lentik: Heinrich L
nghausenben lakás
in revolverből rák
szony súlyos sebév
zorgott, hogy segít
reje elhagyta a vér
esen kiszervezett.
zenek lakásába, ah
itt szívvel találtak
gyilkossága előtt ne
annivaló, mint meg
it, bucsulevelet ir
pített szívébe.

Berthelot tábor
ból jelentik: B
várszertartása szo
an. Utána a kopor
k s ott temetik el
a anyja mellé.

Nemcsak a szél
ének, hanem az egé
ie kell beleinek ren
vosának tanácsá
-3 szem Artin
megkönyebbül.

Nagymennyiség
Chilében. Newyo
viléhez tartozó Ch
mas platinamezőket
tök véleménye sz
világ legdusabb p
Peruban és Ko
világ legnagyobb
latinát tudvalegőle
k, vagy pedig hom
k, mint az aranya
homokból veszik és
örülbelül 12-14 g
kes fém. Így so
Ural hegységéből
gyekből. A világ pl
legfeljebb 180 ton

A kolozsvári
okosok teadélutá
él 5 órai kezdettel
ben tartja. Nagy r
közönségnek.

A zsidó orvo
szuton értesiti koll
szorozatát vasárnap.
meg a zsidó diák
ben(Calea Doroban
nyitó előadás dr. C
„Venerológiai k
előadás este 8 órak
megjelenést kér és
tát a vezetőség.

Erdélyi mérnö
mánya ipari térkép
Az iparügyi minis
val dr. Deák Mikló
kezdte a munkálat
ipari térkép összeá
ipari térkép és a h
tató hézagpótló jel
nagyobb tehát az
ők érdeme, aki k
képet készített Au

at. 1931. január 31.

Men olcsó

vásár

5%

állítás

I.

enger munkásai

gy börtön

asszony megal

olman elsüllyedése

Pszichoanalízis

tünetek keletke-

eltűnése

eria és a patho-

ok

dalmi kérdés

civilizáció bukása

agok

sra

n tul

a növények

tiv anyagok

es atom

ek tehát vagyok

lem Amerikában

m forradalma

k szeretnek

Pokol járó Tar L.

pillangó

okaért, humoros

eanon

teány

adat

lanat

injáték

Ambrosine

ova

ilva

ári koszt

eri bestia

ányfogó félkötet

Szilvasoron

probababu

ametiszt gyürü

eret ur Párisban

Witmann

sznó férje

sz uton

áttátok ti

vagy Barabás

yok

I.

al

1-2 kötet,

tak házából

negyszomorítottak

t

berek

mint a halál

Arthur

forradalom 3 k.

sága 1-4 kötet

g tudománya

nyek kincse

stavilágnezet

egismerése

lozófiája

tétika

és forradalom

ányok

1-2 kötet

bbe

iai garnizon

k 2 kötet

falu 3 k.

zamezőkről 2 k.

denbrook ház 3 k.

ögcsékér 2 kötet

let könyvostály

ttel vagy az éjszaka

mellett szállítunk.

HIREK

Új Kelet az egyetem erdélyi és bányászati zsidósság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 A lapunk utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Borult időjárás várható. Budapesti jelentik: A meteorológiai intézet előrejelzése szerint jobbára felhős, csapadékos hajlamos időjárás várható lényegtelen hőmérsékletváltozással. A hőmérséklet Budapesten ma 2 fok Celsius.

Achmed Zogunak nincs komoly esélye. Beesből jelentik: A professzorok biztatják Zogu albán királyt. Megígérték neki, hogy a királynak semmilyen bajja nincsen s állandó rossz hírével a mértékelt nikotínbevezetésre való.

Az albániai földrengés romba döntött egy kisvárost. Beesből jelentik: A városi iroda tiranai távirata szerint a albániai földrengés alkalmával Goriában elpusztult a katedrális, a katolikus leánynevelő intézet, a városi villanytelep és az ortodox templom. Maroniában újabb földlökések voltak észlelhetők, legerőteljesebben Valona környékén. A kormány segélyakciókat szervez a romokban heverő Gorica lakosságának megsegítésére. Tiranából a földrengés következtében a kötszeteket az elpusztított városba.

Szmokingba öltözött és föbelőtte magát a feleséggyilkos férfi. Berlinből jelentik: Heinrich Lenz magánzó Beckenhausenben lakásán vitatkozás hevében revolverből rálőtt feleségére. Az asszony súlyos sebével az uccára vándorolt, hogy segítségért kiáltson, de őt elhagyta a vérvetéstől s rövidesen kiszenvedett. Később behatoltak a lakásába, ahol a pamlagon áttört szívvel találták a férjet. Lenz önkéntessége előtt nem talált sürgősebb mivoltot, mint hogy szmokingba öltözött, bucsulevelet irt s azután golyót lőtt szívébe.

Berthelot tábornok temetése. Párisból jelentik: Berthelot tábornok temetését szombaton lesz Párisban. Utána a koporsót Nervilleuxbe vitte s ott temetik el a tábornokot apja anyja mellé.

Nemesak a székrekedésben szenvednek, hanem az egészségesnek is ügyelnie kell beleinek rendszeres tisztítására. Mosonak tanácsára vegyen be este 3 szem Artin drageét és reggelre megkönnyebbül.

Nagymennyiségű platínát fedeztek fel Chilében. Newyorkból jelentik: A Chilehez tartozó Chiloe szigeten hatalmas platínamedvet találtak fel. Szakértők véleménye szerint ezek a mezők világ legdusabb platínalelőhelyei. Eding Peruban és Kolumbiában találtak világ legnagyobb platínakészleteit. A platínát tudvalegőleg ősi kőzetekben lelték, vagy pedig homokban és úgy mosották, mint az aranyat. A chilei platínát homokból veszik és pedig egy tonnára körülbelül 12-14 gramm esik az értékes fém. Így sok platina került ki az Ural hegységből és a délafrikai hegyekből. A világ platínatermelése évenként legfeljebb 180 tonna.

A kolozsvári Brit Trumpeldor a sokaság teadélutánját vasárnap d. u. 5 órai kezdettel a Palace nagytermében tartja. Nagy meglepetések a n. é. előadásoknak.

A zsidó orvostanhallgatók köre auton értesíti kollegáit, hogy előadásorozatot vasárnap, február 1-én kezd meg a zsidó diakmenza olvasótermében (Calea Dorobantilor 11.). A megígért előadást dr. Goldberger Ede tartja „Venerológiai kérdések” címen. Az előadás este 8 órakor kezdődik. Pontos megjelenést kér és vendégeket szívesen lát a vezetőség.

Erdélyi mérnököt bízta meg Romania ipari térképének összeállításával. Az iparügyi minisztérium támogatásával dr. Deák Miklós erdélyi mérnök elkezdte a munkálatokat egy romániai ipari térkép összeállítására érdekében. Az ipari térkép és a hozzá mellékelte utmutató hézagpótló jelentőséggel bír, annál nagyobb tehát az erdélyi magyar mérnök érdeme, aki különben hasonló térképet készített Ausztriában is.

Egy északamerikai bányában 26 bányászt ölt meg a bányalégrobbanás

Amerikában is súlyos bányaszerencsétlenség történt

London, január 30. Az északangliai Cumberland kerület Whitehaven tengerparti város tenger alá húzódó Haig bányájában bányalégrobbanás történt, amely két tárnát rombadöntött és az akna vastag téglafalát, szétvetette. A bányában a szerencsétlenség pillanatában mintegy kétszáz munkás dolgozott. A nyomban megindult mentőakció során sikerült a munkások többsége részére az utat szabaddá tenni. Az explozió tiz munkást megölt.

Az egész éjjelen át tartott mentési munkálatok során a bánya egy része meg mindig nem volt hozzáférhető. Tizenhat munkást még nem hoztak felszínre. Számolni kell azzal, hogy ezeket már nem lehet élve kimenteni.

A robbanás gázzal töltötte meg a Haig bányával szomszédos Wellington bánya tárnáját s innen 32 munkást mentettek ki súlyos gázmérgezéssel. A bányában 1922-ben, 1927-ben és 1928-ban fordultak elő az utóbbi években emberáldozatokat követelő bányalégrobbanások.

Párizs, január 30. Newyorki jelentés szerint India egyik bányájában a földalatti dinamitraktár 15 tele láda robbanóanyaga explodált s egy aknát és egy tárnát romba döntött. 33 dolgozó bányász megmentésére nyomban hozzáfogtak a mentési munkálatokhoz. Hetet sikerült élve kimenteni. Öt halottat is kihoztak az összedőlt tárnából, de a többi munkást egyelőre még nem sikerült megtalálni. A mentés folyik.

A kolozsvári zsidó nagy bál. A kolozsvári zsidó kórházegyesület, a zsidó jótékony Nőegylet és Arvagondozó közös nagy bálja szombaton este fog lezajlani a Newyork termeiben. Az utolsó tiz évben zsidó bál iránt nagyfokú érdeklődés még nem nyilvánult meg. A vidékről számos család jelentkezett a bálra és már most sokan jöttek Kolozsvárra vidéki városokból, hogy résztvegyenek a nagy bálban. A rendezőség ezuttal is felhívja mindazokat, akik eddig még nem váltották meg jegyeiket, hogy azokat a pénztárnál is megválthatják, annál is inkább, mint hogy a rendezőségnek nem volt alkalma minden érdeklődőhöz eljuttatni a bál jegyet. A bál feltétlenül nagy esemény lesz az idei farsangnak. Aki előkelő, nívós és nemes szórakozásban akar résztvenni, feltétlenül jöjjön a legszebb és legjótékonyabb idei zsidó rendezvényre.

Huszonöt százalékkal emelkedett a Banque de France aranytartáléka. Párisból jelentik: A Banque de France évi közgyűlésén előterjesztett jelentés megállapítja, hogy a bank aranytartáléka 53 százalék és hogy az aranytartálék az elmúlt év február végétől az év végéig 25 százalékkal növekedett. Mivel a viszonyok ezt meg fogják engedni, a francia tőke nem fog elzárkózni attól, hogy külföldre hosszulejáratu kölcsönöket folyósítson.

Szobafogságot kapott egy amerikai tábornok Mussolini miatt. Londonból jelentik: Washingtoni jelentés szerint Butler tábornok, aki azt állította Mussolini miniszterelnökről, hogy gyermek gázolás után autójával tovább robotott azzal, hogy az ő tempója mellett egy emberélet nem számít, szobafogságot kapott s így várja be büntetésének hadbírósi tárgyalását. Az olasz kormány megelégedéssel fogadta az amerikai kormány elégtétel-adását.

Prága lakosságának legújabb száma. Prágából jelentik: A cseh főváros lakóinak száma 848 ezer 768. A szaporodás a tiz év előtti népszámlálás adataival szemben 172 ezer 105. A csehek száma Prágában 787 ezer. Felekezeten kívüli 126 ezer 166 él a cseh fővárosban.

Száz tudós Einstein ellen. Berlinből jelentik: Az egyik lipseai könyvkiadó-vállalat szenzációs munkát adott ki, amely a könyvpiac legnagyobb szenzációjának ígérkezik. A könyv címe: „Száz szerző Einstein ellen”. Száz világhírű tudós irt ebbe a könyvbe és valamennyien Einstein elméletét igyekeznek megdönteni. Növeli a könyv szenzációját, hogy a cikkírók között olyan világhírű tudósok vannak, mint Bergson, Friedlander, Emanuel Lasker.

Purimspiel:

S. Gronemann: Harmans Flucht Lei 25
 Schattenspiel: Estehar Flucht Lei 40
 Schattenspiel: Die Arche noah — David N. Goliath 60

Megrendelhető a

„Safruth“

zsidó könyvkereskedésben

דורית סליחה תפלין ציצית מווח

és az összes rituális cikkek gyári le-
 rakata Cluj, P. M. Viteazul 39.

Haggibbor teadélután. A Haggibbor vasárnap február 1-én délután 5 órai kezdettel teadélután rendez, Str. Bratianu 28. szám alatti klubhelyiségében. A február közepén tartandó Haggibbor bál előtt ez az utolsó Haggibbor-tea, amely sikerben bizonyára nem fog maradnia az előbbiektől mögött. Kitünő jazzról gondoskodva van és minden egyes hölgyvendég külön meglepetésben fog részesülni.

Chamisso születésének 50-ik, Murger halálának 70-ik évfordulója. Párisból jelentik: Egyszerre két irodalmi emlékünnepet ül meg Párisz szellemi és művészi világa. Chamissonak, a nagy francia költőnek ma ünnepezték születése 150-ik évfordulóját. Pénteken pedig Murgernek a „Bohémet” melegsivű írójának hetvenedik évfordulója alkalmából tartanak emlékünnepeket Párisz művészei, írói és szellemi elitje. A két költő emlékének méltatására visszatérünk.

SCHULHOF EMILNÉ

ORIENT

Szövművészeti Iskola

ORADEA, Str. Ep. Ciorogariu 14

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek

Aviva-Barisszia körzeti konferencia és bál Máramarosszigeten. Lapunk tegnapi számában hírt adtunk az Aviva Barisszia körzeti konferenciájáról, a mely február 1-én lesz megtartva Szigeten, valamint arról is, hogy a konferenciát megelőzőleg szombat este nagy szabású táncestélyt rendez a szigeti Aviva-Barisszia. Az ifjusági konferencia és a bál iránt városszerte hatalmas érdeklődés nyilvánul meg. A rendezés nehéz munkáját Hirsch Simon, a Noár volt szerkesztője, Klein Simon, a szigeti Barisszia ros-risonja, Keszner László, Lampel Lajos, valamint a szigeti Avivák és barissziánusok kitünő gárdája irányítja és agilitásuk kétségtelemmel teszi a konferencia stilszerű rendezését és a bál sikerét.

Curtius nem vonul vissza a külügy miniszterségtől. Berlinből jelentik: A német diplomáciai személyzet küszöbön álló kicserélésével kapcsolatban híre terjedt annak, hogy Curtius birodalmi külügyminiszter is visszavonulni készül. Beavatott helyről származó információk szerint ez a hír alaptalan. Curtius nem akar lemondani a külügyminiszterségéről és a birodalmi kormány is ellenezné visszavonulási szándékát.

Már az angol lordok házában is a leszerelést sürgetik. Londonból jelentik A lordok házában Dickinsen lord sürgette a leszerelés erőteljes követelését hangoztatva, hogy a világháború oka az esztelen fegyverkezési verseny volt és mindenképpen elkerülendő, hogy a világ újra ebbe a hibába essen. Ha a leszerelést elgáncsolják — mondotta a lord — az újabb világháború elkerülhetetlen.

NAPROL-NAPRA

Macdonald miniszterelnök az angol pilótáknak a Schneider-kupában meg fogják adni a startengedélyt azzal a feltétellel, ha magánaton készíthet össze a versenyrel kapcsolatos összes költségeket.

Newyorki jelentés szerint Dempsey boxbajnok kijelentette, hogy hajlandó lenne Carnerával az olasz óriással megküzdeni, ha a meccs részére félmillió dollár jövedelmet biztosítana.

Derecskén Börzök Sándor főbíró a külvilágomáján ezer vendég vett részt. A vendégek elfogyasztottak egy ökröt, három disznót, kétszáz nyulat, ötszáz tyukot, rengeteg tésztaemüt és megittak háromezer liter bort. A főbíró Derecske legmódosabb gazdájának, Pórkoláb Andrásnak leányát vette el feleségül.

Newyorki jelentés szerint Rob Sanders farmer Brownsvilleből 254 napig tartó utat tett Newyorkig. A hosszú utat a különböző rekordok között a legkisebb idő alatt tették meg, hogy Walker polgármester fogadóbizottság élén vonult ki Sanders fogadására.

A hat év óta épülő sidneyi kikötői hid munkálatai közelednek a befejezéshez. A napokban négy villamos sínparlakását is megkezdik. A hidon egymás mellett hat kocsisor közlekedhetik. A hid hossza 3770 láb.

Az „Amerikai lányok” mára kitűnő premierjét a budapesti Király Színház nem tarthatja meg, mert Rátkai Márton tegnap a főpróbán izomrándulást kapott s nem játszhatja el szerepét. A premiért ezért a jövő hétre halasztották el.

King's Lynn közelében egy vadász- társaság kutyái elől egy róka fára mászott mintegy negyven láb magasságba, majd átugrált a szomszédos fákra s eltűnt szem elől. A különös képességű állat most általános beszéd tárgya vadász körökben.

James Collier, a londoni Szt. György kórház főorvosa az orvostudományi társaságban közölte, hogy egyik beosztott orvosa korszakalkotó felfedezést tett, amely lehetővé teszi a gyermekparalízis meggyógyítását. Az orvos gyermekparalízis-méreggel lovakat oltott be s az így nyert szérummal sikerrel vette fel a küzdelmet a gyermekparalízissel.

Teheránban a kormány törvényjavas- latot terjesztett a parlament elé, melyben kötelezik a külföldieket arra, hogy ingatlanukat adják el perzsa állampolgároknak.

Heneage tengernagy, aki a világhá- borban a Dardanellákban harcoló angol tengeri haderők parancsnoka volt, nőül vette gépirókissasszonyt s násztra indult Ceylonba. A férj 60, a feleség 25 éves.

Primăria Municipiului Cluj Anunț

Primăria Municipiului Cluj, în vederea faptului că actuala circulație de autobuse deservind necesitățile de transport de persoane ale orașului, nu mai corespund intereselor generale ale publicului, nici acelea ale Municipiului, din punct de vedere al siguranței publicului, al economiei însăși a circulației, precum și al esteticeii, în vederea îmbunătățirii sau schimbării în totalitate a actualelor mijloace de locomotivare de persoane și în conformitate cu legea pentru exploatarea serviciilor de cărușie publică pe drumuri prin vehicule cu tracțiune mecanică apărută în Monitorul Oficial No. 153 din 1930 și în legătură cu legea pentru organizarea și administrarea pe baze comerciale a întreprinderilor și avuțiilor publice în Monitorul Oficial No. 62 din 1929, face apel celor interesați a-și înainta propunerile lor concrete ca material de studiu pentru Consiliul Municipal, în termen de 45 zile dela această publicație.

Cluj, la 26 Ianuarie 1931.

Primăria Municipiului Cluj.

